

Regional utveckling
Näringsliv och kompetensförsörjning

Planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå Västernorrland

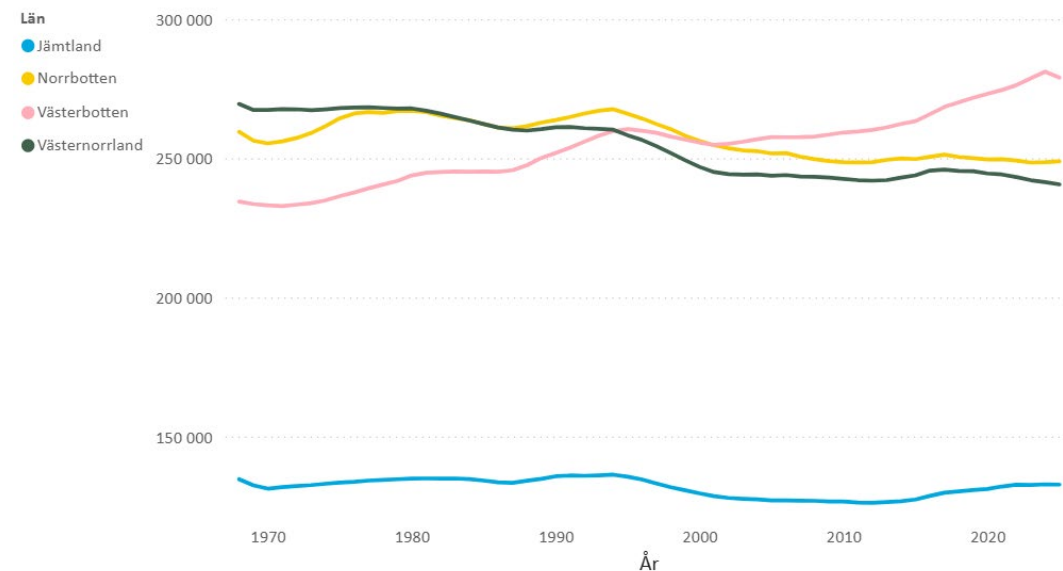
...en del av kompetensförsörjningen

Bakgrund:

- Prop. 2021/22:159: **Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning**
- Vid dimensionering av utbildning skall hänsyn tas till arbetsmarknadens behov.
- Tillämpas för utbildningar med start fr.o.m. 2025.
- Gäller **gymnasieskolans utbildningar** samt **yrkesutbildningar inom Komvux**.
- Nytt för 2026: Samverkan mellan Skolverket och MYH (Underlag och tidsram)

Dimensionering = Matchning och tillvaratagande av kompetens

- **Minskat elevunderlag - ökat behov av rätt dimensionering**
- **30 000** färre invånare sedan 1970-talet
- **Födelsetalen:** Idag de lägsta sedan **1968**
- **Andelen länsmedborgare i arbetsför ålder (20–64 år) minskar stadigt**
- **Tillvaratagande av kompetens:**
 2 900 personer har lämnat länet de senaste fem åren – (**86 %** utrikes födda)

Västernorrlands framtida arbetskraft (elevunderlag)

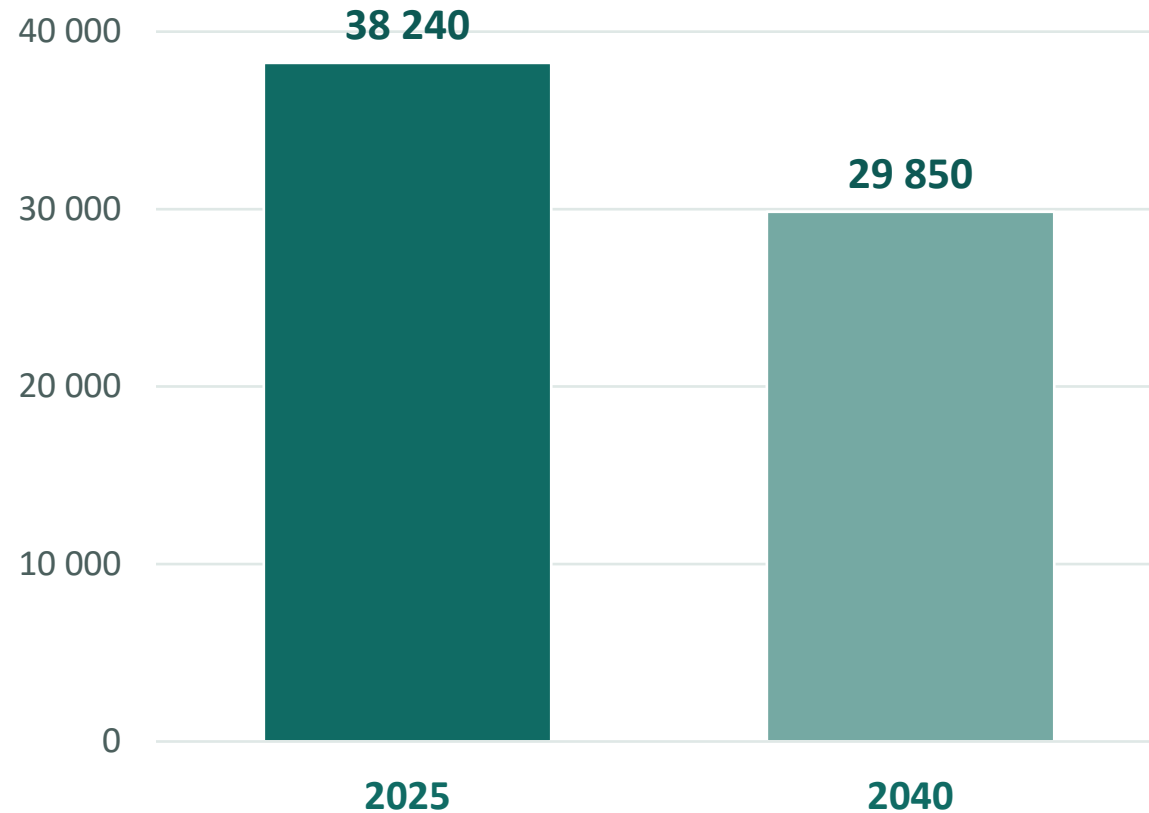
VÄSTERNORRLAND • PROGROS 2025–2040

–8 390
skolelever

2025 **38 240**

2040 **29 850**

Det motsvarar en minskning med **22 procent**.

Process:

...men komplext och ingen enskild aktör äger frågan

Dimensionering – Ett komplext arbete

Påverkansfaktor	
Konjunktur och omvärld	Stor osäkerhet påverkar bedömningen av framtida behov.
Kompetensbrist "överallt"	Alla branscher signalerar brist
Söktryck/Attraktion	Stora skillnader mellan elevintresse (föräldrar/kompisar) och arbetsmarknadens behov.
Genomströmning och matchning	Inte bara hur många som söker - Hur många fullföljer utbildningen och i slutändan arbetar i aktuell bransch?
Förtroende mellan huvudmän	Dimensioneringen kräver ett fungerande samspel mellan offentliga och privata huvudmän.
Årskullarnas storlek varierar/minskar	Påverkar hur stor andel som får sitt förstahandsval.
Utbildningssystemets kapacitet	Yrkeslärare, lokaler, utrustning, APL/praktik och handledare sätter ramar.
Varierande stöd från SYV	Ojämn vägledning påverkar elevers val och därmed attraktion, genomströmning och matchning.
AI-utvecklingen / Automatisering	Största omställningen på arbetsmarknaden sedan industrialiseringen.

Kort vad vi ser:

➤ **80 %** av kompetensbehoven i länet finns på gymnasial yrkesnivå eller YH-nivå.

› **Vård och omsorg och industriteknik** | stort behov – ojämnt söktryck

- En tredjedel av vård- och omsorgsplatserna står tomma.
- Industriprogrammet 2025/26: Örnsköldsvik 33 sökande till 18 platser (20 platser i år)
- Kramfors 4 sökande till industriprogrammet
- Härnösand saknar idag ett industriprogram.

› **Samhällsvetenskapsprogrammet** | högt söktryck – svagare utfall

- Högskoleförberedande program där färre än hälften (46 %) går vidare mot högre studier.
- Vanligaste gymnasiebakgrunden bland arbetslösa ungdomar.
- Prognosen visar ett överskott på cirka 2 200 elever (högskoleförberedda) 2035.

› **Barn och fritid** | låg matchningsgrad

- Lägst matchningsgrad (35 %) och en osäker arbetsmarknad.
- 2025/26 rekommenderade antal platser från Skolverket var 78 och det erbjöds 144

› **Hotell och turism och Restaurang och livsmedel** | svag etablering

- 50 % av eleverna är varken i arbete eller utbildning tre år efter examen. (**OBS: Syns ej i statistiken**)

Underlag för bedömningen

- Bedömningen kombinerar dialog, statistik och prognoser
- › **Branschdialoger** — Underlag från cirka 20 bransch- och arbetsgivarorganisationer.
- › **Matchningsgrad** — Sambandet mellan yrkesroll och utbildningsbakgrund.
- › **Arbetsmarknadsutsikter** — Yrkesprognoser från Arbetsförmedlingen.
- › **Regional analys** — Egna branschanalyser och enkätsammanställningar.
- › **Långsiktiga behov** — Regionala trender och prognoser från december 2025, med bedömning till 2040.
- › **Pensionsavgångar** — SCB och regionala databaser (inflöde och pensionsavgångar jämförs och klassas: höga, normala, låga).

Branschdialoger – inspel om kompetensbehov 2026

Organisationer och underlag per bransch

BRANSCH

Industri/Teknik

IT/Tech

Vård och omsorg

Besöksnäring

Naturbruk

Bygg

Barn och fritid

El och energi

Transport

Fastighetsbranschen

Försvarsmakten

Kommunerna

Svenskt Näringsliv

ORGANISATIONER OCH UNDERLAG

Teknik College, Handelskammaren, HKIG, Örnsköldsviks Industrigrupp, Technichus
Förstudie STEM · Industrirådets rapport 2025 (Regionala kompetensbehov)

BRON

Vård och omsorgs College, Regional styrgrupp

VISITA, Destination Höga kusten, Destination Sundsvall

LRF

Västernorrlands byggförening, Måleriföretagen

KFVN

Energiföretagen, Installatörsföretagen

TYA

FASTUN

—

KomIn/Kompetensmäklare, näringslivsenheter, Gym/Vux

Rekryteringsenkät

Vård och omsorg

Övergripande för programmet: **Brist**

Inspel från branschen

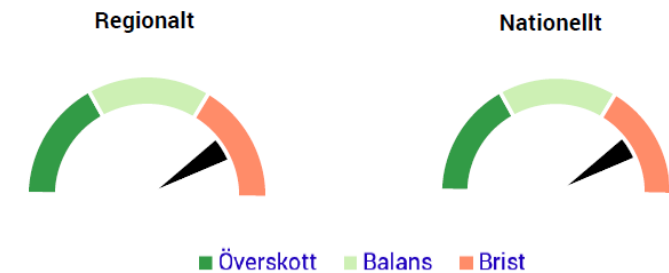
Stor brist på undersköterskor i hela regionen.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Stor efterfrågan från branschen tillsammans med en åldrande befolkning, stora pensionsavgångar och hög matchningsgrad.

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

AF: Stora möjligheter till jobb

Pensionsavgångar (Program) - Höga
Högt till antalet

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 156 / Erbjudna: 125/ Antagna: 92/ Reserver: 0

Industriteknik

Övergripande för programmet: Brist

Inriktningar

- Driftsäkerhet och underhåll
- Processteknik
- Produkt och maskinteknik
- Svetsteknik

Inspel från branschen

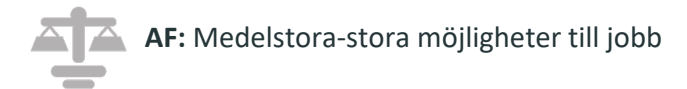
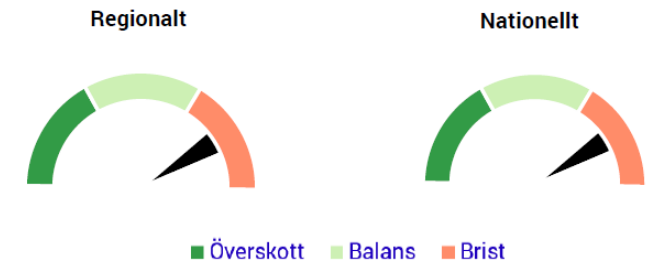
Stort kompetensbehov (operatörer, svetsare, montörer och tekniker). Ökade behov av digital kompetens, AI och att attrahera unga till industrin.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Tydliga inspel från branschen, en långsiktig brist och en branschanalys som stärker bilden.

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 104 / Erbjudna: 73 / Antagna: 65 / Reserver: 22

Barn och fritid

Övergripande för programmet: Överskott

Inriktningar

- Fritid och hälsa
- Pedagogisk och socialt arbete

Inspel från branschen

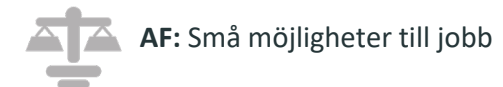
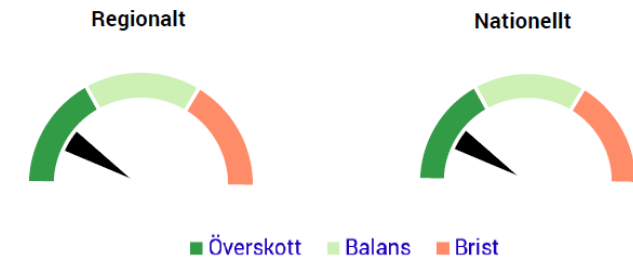
Saknas

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Det programmet med lägst matchningsgrad tillsammans med den demografiska utvecklingen, lågt barnafödande samt minskad efterfrågan.

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 78 / Erbjudna: 144 / Antagna: 134 / Reserver: 0

El och energi

Övergripande för programmet: Brist

Inriktningar

- Automation
- Dator och kommunikationsteknik
- Elteknik
- Energiteknik

Inspel från branschen

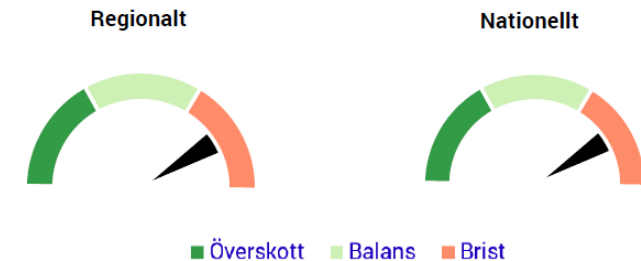
Starkt behov av kompetens inom el, automation, dator och kommunikationsteknik, med ökade krav på digitalisering och säkerhet. Regionala skillnader påverkar rekryteringsmöjligheter.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Stor efterfrågan från bransch. Industrianalys som stärker bilden samt tydliga underlag från AF och SCB.

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Matchningsgrad: 55%

AF: Stora möjligheter till jobb.

Pensionsavgångar (Program) - Normala

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 189 / Erbjudna: 180 / Antagna: 157/ Reserver: 97

Fordon och transport

Övergripande för programmet: Brist

Inriktningar

Karosseri och lackering:
Lastbil och mobila maskiner
Personbil
Transport

Inspel från branschen

Brist på bussförare och mekaniker samt ökat transportbehov kopplat till industrisatsningar/etableringar och Försvarsmaktens expansion.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Tydligt inspel från bransch kopplat industrins växande behov och Försvarsmaktens expanderings. Höga pensionsavgångar (buss) och underlag från AF som stärker bilden

Regionala trender och prognoser

Fordon

Bedömning år 2040

Regionalt

Nationellt

■ Överskott ■ Balans ■ Brist

Transport

Bedömning år 2040

Regionalt

Nationellt

■ Överskott ■ Balans ■ Brist

Matchningsgrad 65%

AF: Stora-medelstora möjligheter till jobb.

Pensionsavgångar (Program) Normala
35% Busschaufför (3-5 år)

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 182 / Erbjudna: 222 / Antagna: 194/ Reserver: 44

Bygg och anläggning

Övergripande för programmet: Brist

Inriktningar

- Anläggningsfordon
- Husbyggnad
- Mark och anläggning
- Måleri
- Plåtslageri

Inspel från branschen

Starkt konjunkturberoende och därmed ökad osäkerhet.

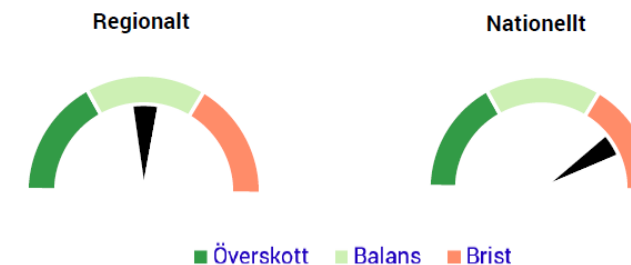
Ökat behov finns inom mark och anläggning, anläggningsfordon samt plåtslageri.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Stor efterfrågan från bransch som stärks av AF:s prognos.

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Matchningsgrad: 67%

AF: Stora möjligheter till jobb

Pensionsavgångar (Program) - Normala

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 156 / Erbjudna: 143 / Antagna: 138 / Reserver: 40

Naturbruk

Övergripande för programmet: Balans

Inriktningar

Djurvård
Hästhållning
Lantbruk
Naturturism -
Skogsbruk
Trädgård

Inspel från branschen

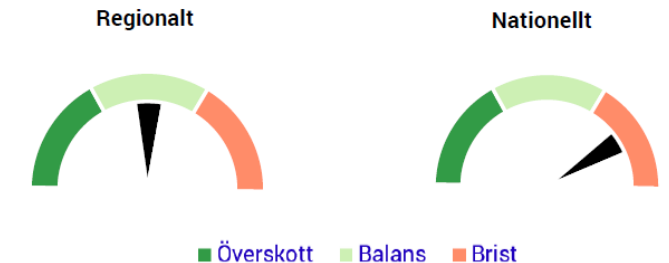
Tydliga skillnader inom programmet med ett minskat behov inom djurvård och hästhållning. Medan behoven ökar inom skogsbruk och trädgård.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Tydligt inspel från bransch kopplat till brist inom skogsbruk och trädgård vilket stöds av underlagen kring pensionsavgångar och AF:s bedömningar.

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Matchningsgrad 35%

AF: Stora möjligheter till jobb (skog/trädgård)

Pensionsavgångar (Program) - Höga
Trädgård - Mycket höga

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 104 / Erbjudna: 116 / Antagna: 92 / Reserver: 5

Restaurang och livsmedel

Övergripande för programmet: Balans

Inriktningar

Bageri och konditori
Kök och servering

Inspel från branschen

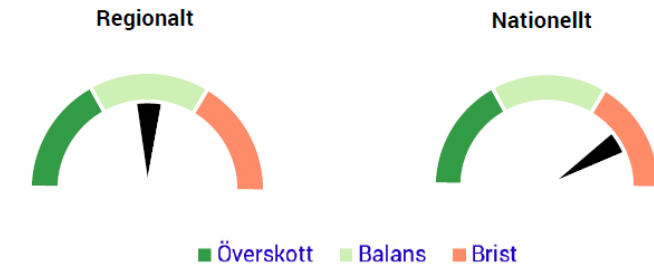
Kockarna är det största behovet. Återkommande i alla kommuner i Höga Kusten.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Stor efterfrågan från branschen och möjligheter till arbete för kockar. Samtidigt låg matchningsgrad och svårt för branschen att attrahera och behålla kompetens.

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Matchningsgrad: 42%

AF: Stora möjligheter till jobb (kockar)

Pensionsavgångar (Program) - Normala

OBS:

50% ej i arbete eller utbildning 3 år efter examen

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 52 / Erbjudna: 89 / Antagna: 69 / Reserver: 2

Hotell och turism

Övergripande för programmet: Balans

Inspel från branschen

Branschen har en tilltro till tillväxt regionalt. Regional branschanalys visar på brist av receptionister.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Påtalat växande behov från branschen som delvis stöds av analys. Samtidigt små möjligheter till arbete (AF) kopplat till låg matchningsgrad.

Matchningsgrad: Saknas

AF: Små möjligheter till jobb.

Pensionsavgångar (Program) - Normala

OBS:

50% ej i arbete eller utbildning 3 år efter examen (Syns ej i statistiken)

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 26 / Erbjudna: 21 / Antagna: 21 / Reserver: 5

VSS och fastighet

Övergripande för programmet: Balans

Inriktningar

Fastighet

Kyl- och värmepumpstekniker

Ventilation -

VVS

-

Inspel från branschen

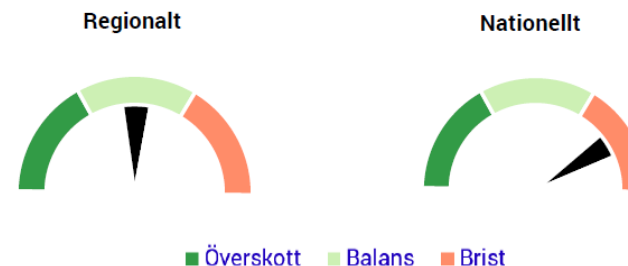
Branschen uttrycker brist på fastighetstekniker och stora geografiska skillnader (större behov i större städer).

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Låga pensionsavgångarna och balans utifrån AF:s bedömning (överskott inom fastighet). Balans enligt Trender och Prognoser,

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Matchningsgrad: 65%

AF: Små – medelstora möjligheter till jobb

Pensionsavgångar (Program) - Låga

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 52 / Erbjudna: 53/ Antagna: 52/ Reserver: 29

Försäljning och service

Övergripande för programmet: Överskott

Inspel från branschen

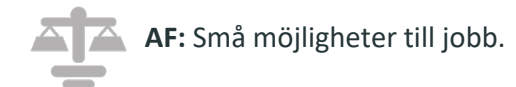
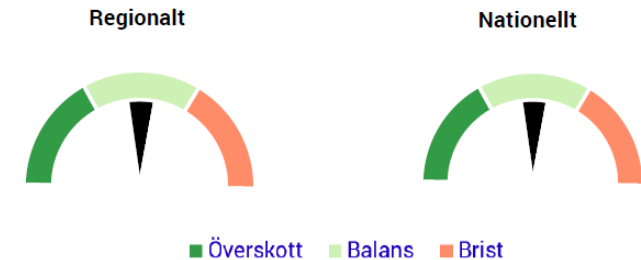
Svårt att rekrytera rätt kompetens. Arbetsgivare uttrycker ”låg tilltro till att utbildningssystemet tillhandahåller de kompetenser som handelssektorn behöver”.

Huvudsakligt underlag för bedömning av kompetensbehov:

Den låga matchningsgraden och små möjligheter till arbete (AF).

Regionala trender och prognoser

Bedömning år 2040

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 78 / Erbjudna: 109 / Antagna: 104 / Reserver: 12

Frisör och stylist

Övergripande för programmet: Underlag saknas

Nytt program, yrkesinriktningarna låg tidigare inom "Hantverksprogrammet" så vi kan inte spåra historiken. Flera av yrkesrollerna inom inriktningen är så få att statistik saknas eller är skyddad.

Inriktningar

- Barberare
- Frisör
- Hår-och makeupstylist

Antal platser (GY) 2025-2026: Skolverket: 26/ Erbjudna: 65 / Antagna: 60 / Reserver: 19

Högskoleförberedande

Program	Skolverket rek.	Erbjudna platser	Antagna	Reserver
Ekonomiprogrammet	364	487	413	75
Estetiska programmet	104	155	130	26
Naturvetenskapsprogrammet	312	299	244	26
✓ Samhällsvetenskapsprogrammet	364	473	426	76
✓ Teknikprogrammet	260	267	175	0

Tack

Regional utveckling
Näringsliv och kompetensförsörjning